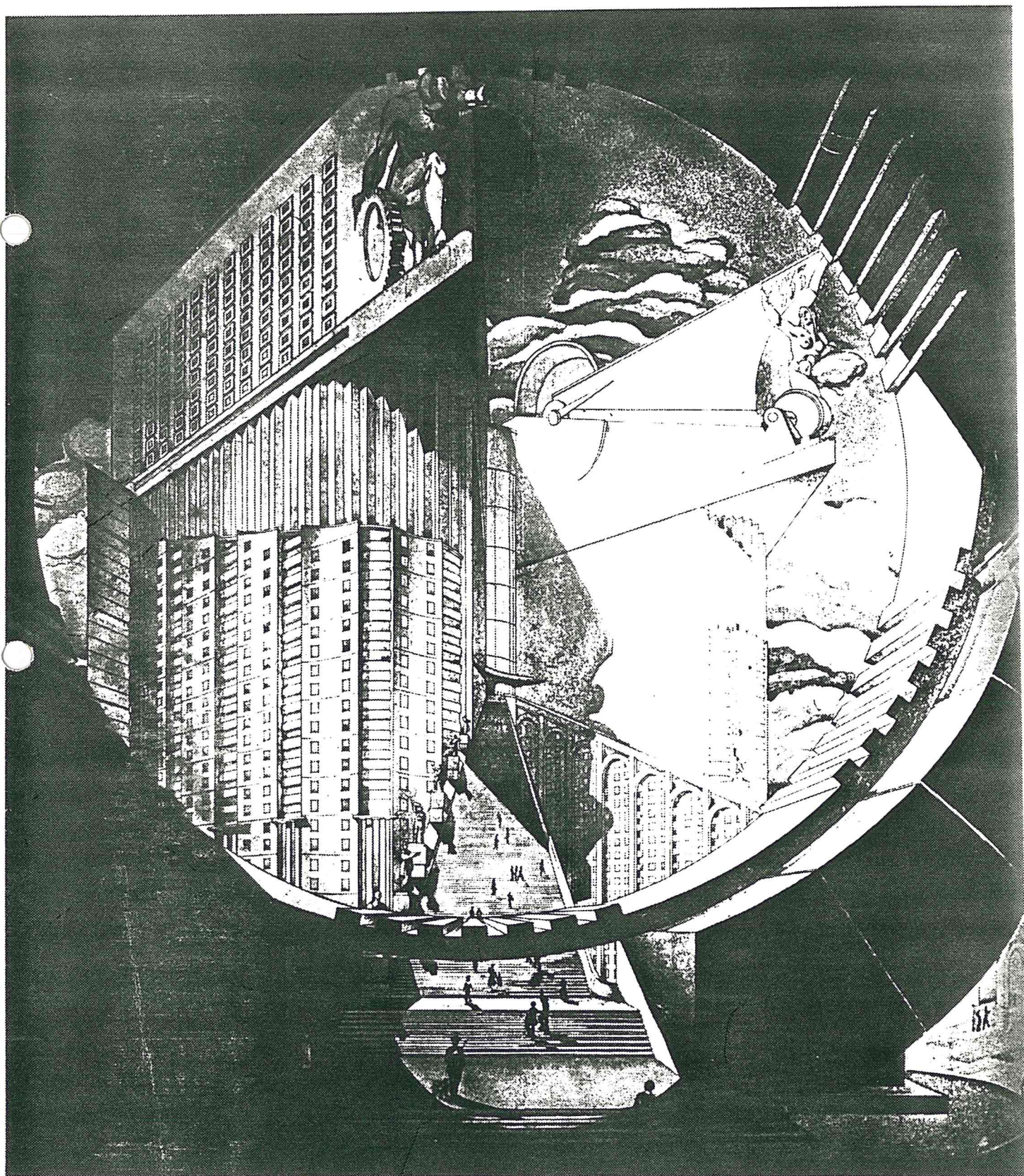
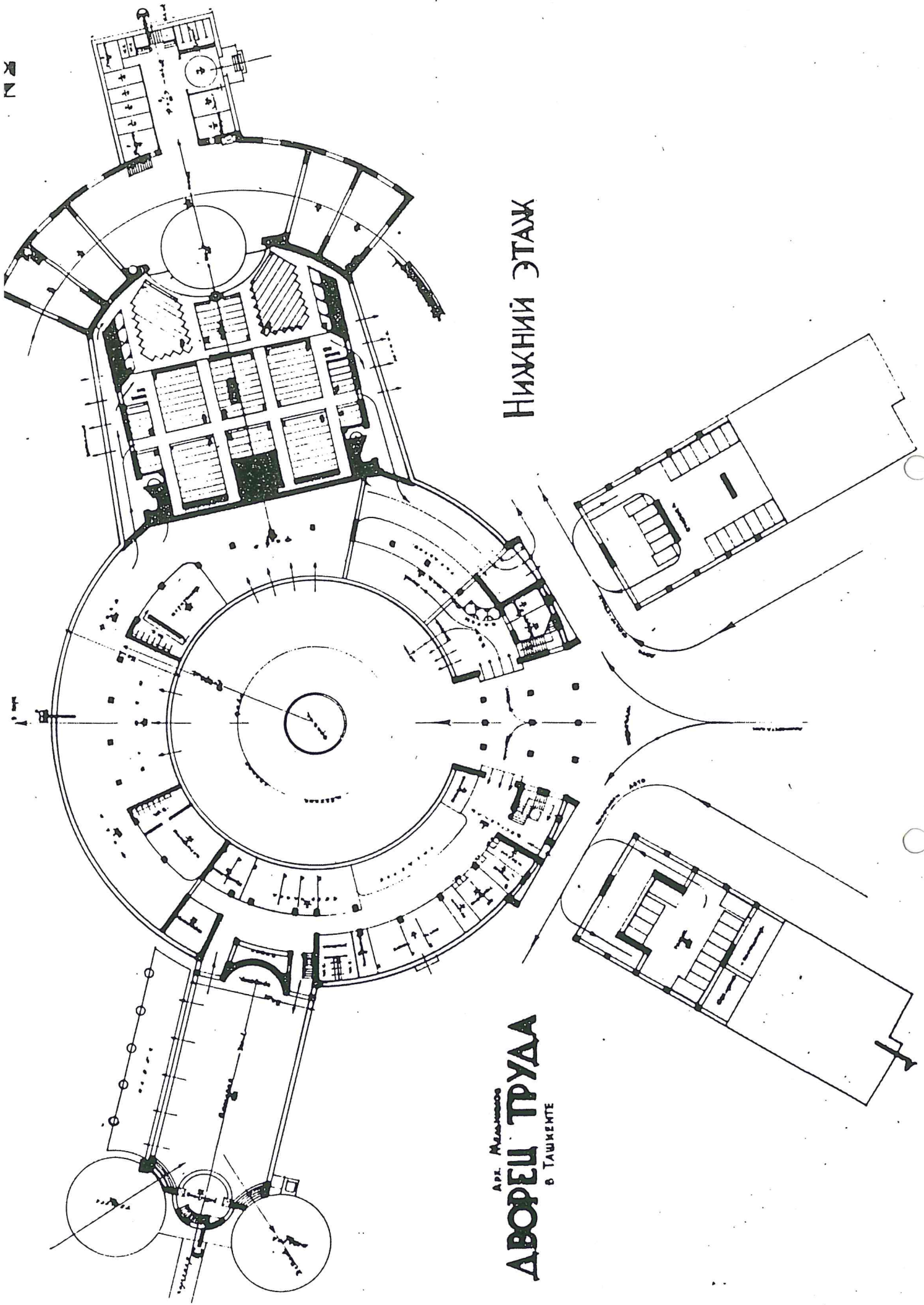

MELNIKOV archipel

AFGIFTEKANTOOR BRUGGE X maandblad april '89

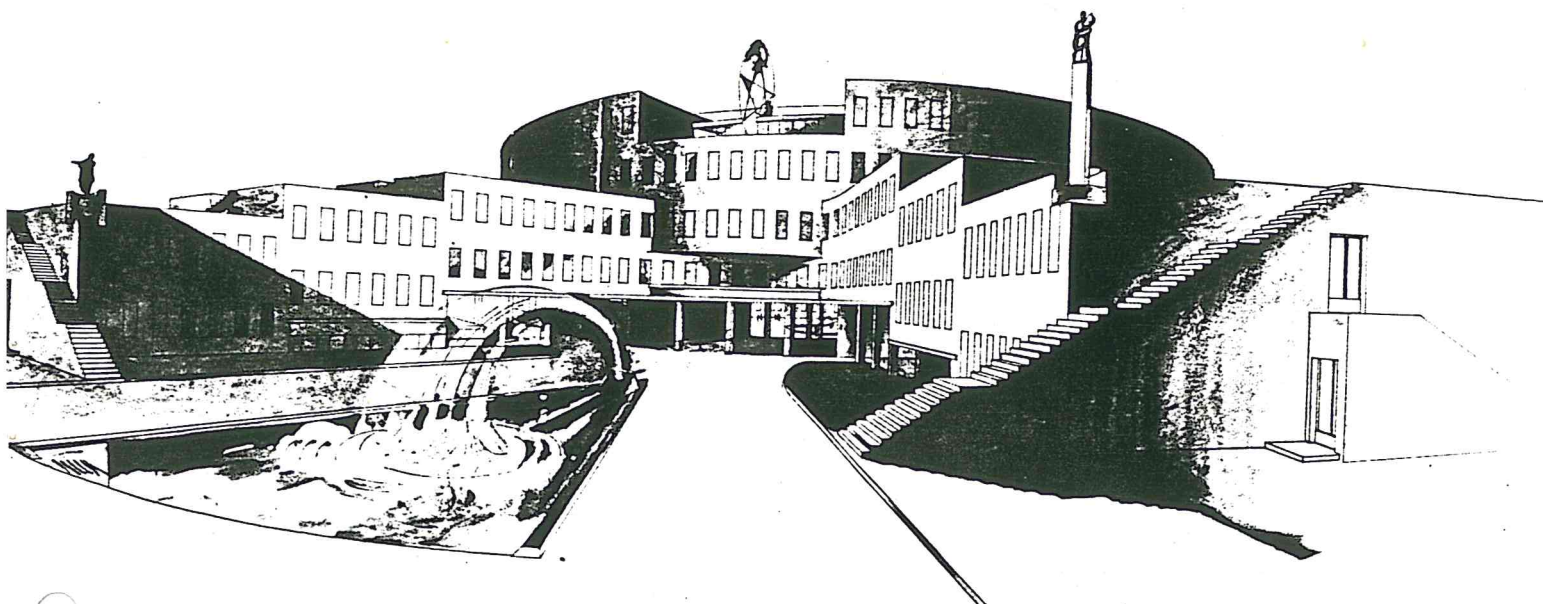

2
К

НИЖНИЙ ЭТАЖ

АРХ. МАЛЫШЕВ
ДВОРЕЦ ТРУДА
В ТАШКЕНТЕ

VRIJDAG 21 APRIL 20.30

MELNIKOV

VOORDRACHT DOOR GILBERT DECOUVREUR

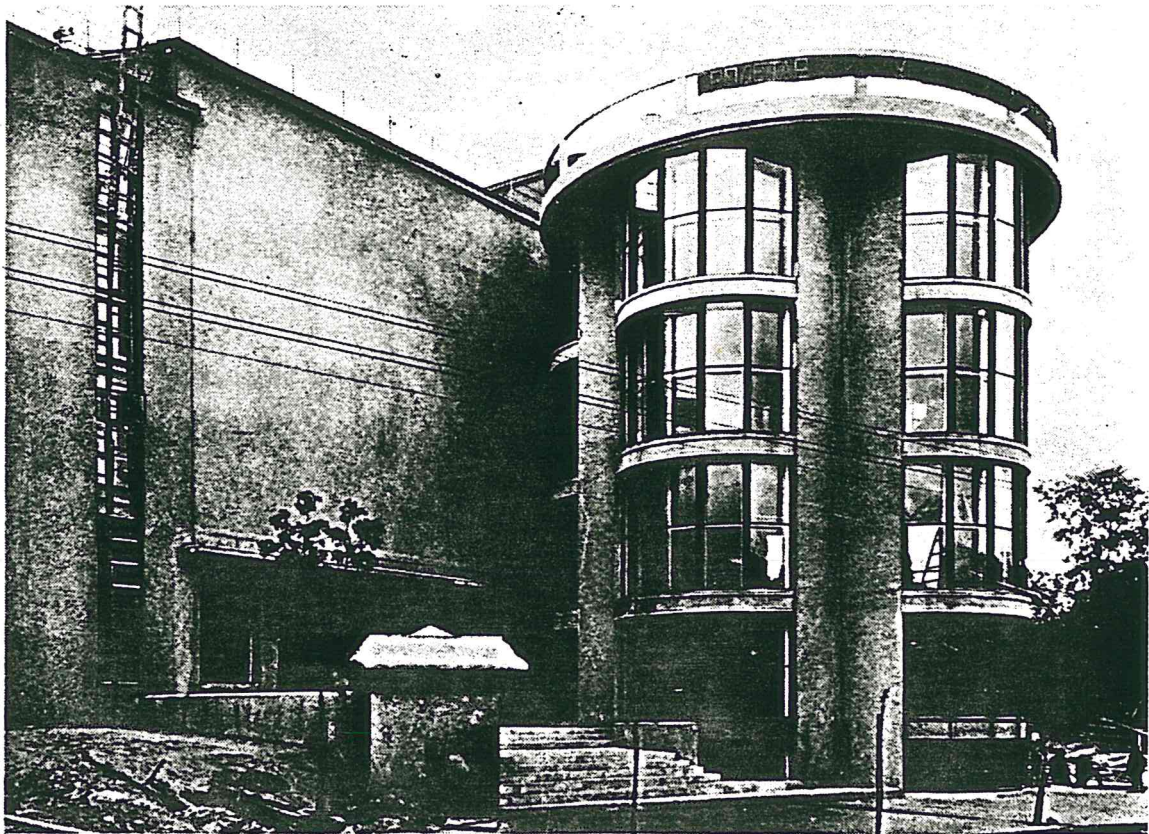
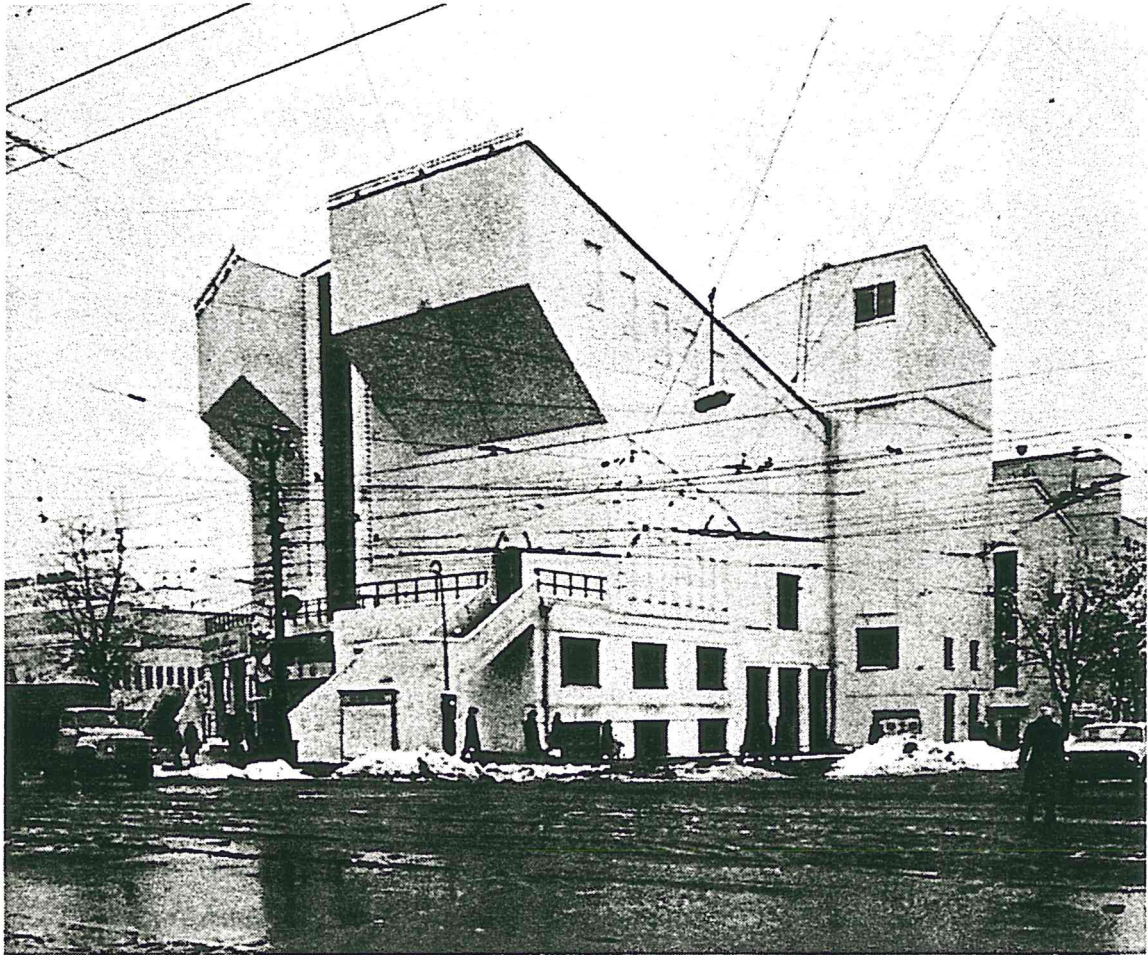
T'LEERHUYS, Groeninge 35 Brugge

inkom leden vrij
niet-leden 200,- fr. (100,- fr.)

ARCHIPEL nodigde architect Gilbert Decouvreur uit om te komen spreken over het Russisch Constructivisme.
Hij behandelt meer bepaald de figuur en het werk van MELNIKOV een van de de toonaangevende architecten uit deze pioniersperiode van de moderne architectuur.

GILBERT DECOUVREUR

architekt
leraar vormstudie Kunstsecundair Instituut St.Lucas Gent
docent Hoger Architectuurinstituut St.Lucas Gent
(binnenhuisarchitectuur - architectuuractualia)

archipen

EEN STOK IN HET ARCHITECTEN-HOENDERHOK.

J. Janssen

Als ARCHIPEL een platform wil zijn voor architectuur in de brede zin is dit alleen maar toe te juichen. De spits werd alvast afgebeten.

G.Decouvreux hoopt op een harmonische archipeltuin waar de architecten vredig scharrelen als kippen in het paradijs. Maar S.Vlaeminck gooide in een ongewassen taal de stok in het hoenderhok, het was er immers al jaren veel te rustig.

Een kabouter en een rebelse 68-er verheffen hun stem.

Hoe ziet de Belgische architectenboerderij er nu wel uit?

Een deel van de Belgische architecten blijft zonder zorgen steken in de huisjesbrouwerij binnen de grenzen van het liberale bouw- en grondbeleid.

Een tweede deel bekommt de grotere opdrachten op de bekende wijze, waarin relaties de belangrijkste basis is.

Voor de beide groepen hoeft architectuur niet besproken te worden. Hun titel en beroep zijn beschermd en zij bouwen, zoals de opdrachtgever het wil. Zij trachten stuntelig, af en toe de nieuwste "ismen" ook eens te verwerken in hun vormtaal en voeren stotterend pseudo-wetenschappelijke verdedigingen aan als er zich soms stemmen verheffen van buiten af. In het beste geval zijn de dossiers in orde maar als het wat goedkoper moet... kan dat ook. Dan wordt een vorig nummertje weer eens opgevoerd of wordt op de dossierzorg tijd gespaard.

Intussen vormen zij het algemene beeld van de Belgische Architect voor de man van de straat, maar ook voor de politici en promotoren. Zij bouwen Belgisch en scheppen intussen een Far-West-klimaat voor "Europa 92".

Zulke kippen hebben vooral behoefte aan stilte. Geen gekakel over architectuur; er is zelfs geen behoefte aan daglicht. Zij vreten legkorrel uit de hand van politici en zitten in gesteriliseerde hokken van architectenorde en beroepsvereniging. Zij worden van jongs af ingeënt tegen virusziekten of zijn genetisch gemanipuleerd door hun opleiding. Zij kunnen dan ook alleen consumptie-eieren produceren.

Een derde deel behoort tot de smaakmakers in de Belgische en internationale architectenwereld. Zij zoeken hun inspiratie in de beeldende- en plastische kunsten of in bouwstijlen die een spiegel zijn van voorbijge samenlevingsvormen die wij nu niet meer wensen of in ieder geval niet meer vertegenwoordigen. Zij willen "Architectuur" besproken zien. Dit wordt vooral bereikt door nieuw te zijn op formeel vlak, het gebouw-op-zich lijkt vooral in het oog te moeten springen. De totale harmonie met de omgeving is slechts een tweede zorg. Wonen doet iedereen zoals zij denken; wat goed is voor de architect, is goed voor iedereen.

Wat zij bouwen wordt met veel ijver gepromoot door de architectuurcritici. In een gesloten kring van geïnteresseerden worden ze om een of ander deelaspect van het vak belangrijk geacht... of omhoog geschreven. In ieder geval krijgt de architectuur meer belangstelling.

In hun spoor nemen zij een aantal architecten mee uit de achterste gelederen waar het gebouw naast "in" het oog, vooral "uit" de band moet springen. Zij wensen zo snel mogelijk de architectuurtijd-schriften te halen want in het moderne management is er niet veel tijd.

Promotoren en politici hebben in hun nu ook een snelle weg gevonden naar belangstelling. De werkelijke gebruikerskritiek komt eerst veel later hooguit nog eens in "De Morgen" en die heeft enkel marginale architectuurlezers.

Zij creëren het beeld van "de Architect van de grote daad" en de Architectuur met de grote A.

Deze kippen willen vooral kakelen ...zelfs voor een ei is gelegd en een aantal uitgelegde architectuurkritici kakelen ijverig mee. Zij eten immers uit dezelfde hormonen-en antibioticarijke architectuurbak. Hier worden vooral eieren gelegd met dubbele dooier, die dan ook verguld moeten worden. Maar soms wordt er ook wel een enkel gouden ei gelegd.

Een vierde deel behoort tot de architecten die bezorgd zijn over kwaliteit in de brede zin, wetend dat architectuur tijdsgebonden is kijken zij kritisch naar het verleden maar ook naar de toekomst. Zij zoeken hun bestendigheid vooral in het stedenbouwkundig niveau en veel minder in de architectuur-op-zich. Voor gebruikers wordt er ruimte gelaten en zij zijn niet voorbij gegaan aan de kritiek van andere vakdisciplines, maar trachten deze te begrijpen en te verwerken. Zij zijn na lang wroeten niet meer te vangen met slogans als: romantiek of nieuwe kneuterigheid, rood of groen, populisme of provincialisme.

Zij blijven vooral behoefte hebben aan gesprekken buiten de architecten-wereld, maar zij hebben het gesprek met de mens- en omgevingswetenschappen ook niet meteen aangekund. Zij hebben er wel wat meer tijd voor willen nemen. Op zoek zijnde, hadden zij immers niet de behoefte om snel in de belangstelling te staan.

Architectuurcritici schrijven er niet over, want het gaat over gewone dingen waar geen academie-taal voor hoeft opgevoerd en niet-vakgenoten zouden ook wel eens willen mee praten.

Politici en promotoren hebben aan hen geen behoefte, het gaat die tafelspringers niet snel genoeg en er is immers geen kleur of pamflet op te plakken. Bovendien hebben deze zoekers over beleid, ruimtelijke ordening en kwaliteit nog een eigen mening gevormd, die niet altijd in hun kaart speelt.

Zulke kippen scharrelen allerhande voer bijeen en gaan daardoor ook wel eens van de leg af. Zij tokkelen af en toe als er iets belangrijks lijkt te zijn en leggen her en der een nest in't wild. Zij gaan wel eens vreemd, leiden een verborgen leven en broeden een nest in stilte uit. Zij hopen zo, door kruising en selectie een echt architectenras in stand te houden.

In het Belgische architecten-kippenhok hebben vooral de eerste twee en de laatste twee soorten last van mekaar. Wie op de hoogste 'polder' zit bekakt immers de anderen. Dus een stok in dit hoenderhok kan geen kwaad. Maar bij een kippenmentaliteit heeft onze Belgische tuin geen baat.

Archipel heeft in het verleden al bewezen een podium te kunnen zijn voor ernstige discussies. Hopelijk komt er nu ook een vrije tribune met publiek.

Architect-kippenboer J. Janssen.
Overpelt 1 april 1989

Geschreven tijdens de eerste lentedagen als de kippen al broeden en architecten weer het lidgeld van hun orde moeten betalen.

archipen

JAN TANGHE

KIKKERPOEL OF MEER

Als socioloog gooit Vlaeminck stenen in de kikkerpoel.
Als architect mijmert Decouvreur over het meer en betreurt de vergane
eenheid tussen de natuur en het artis-factum.
Beiden klagen eigenlijk hetzelfde aan.

Vlaeminck doet me denken aan het ijdele onderscheid tussen de 'Nobs' en de
'Snobs' ten tijde van de engelse middeleeuwse 'public schools'.
De adellijke zonen werden van de rijke koopman's zonen onderscheiden:
achter hun namen werden etiketten aangebracht met 'nobile' of sine nobile',
later afgekort tot 'nob' en 'snob'.

Dit verhaaltje is zo oud als de mens. Ergens is het belangrijk omdat een
elite essentieel is binnen elk maatschappelijk bestel, ergens is het ook
onbelangrijk omdat etiketten niet altijd de lading dekken.
De nob wordt vaak de snob.

De hamvraag ligt m.i. elders. Waren de public schools toen en zijn de
'hoeders van de architectuurtempels' vandaag (of althans zij die zich tot
deze functie laten bekronen) eigenlijk wel relevant?

Het hamantwoord hangt m.i. af van het waardenpatroon die zij hanteren.
Gaan zij in de fundamentele vragen van onze tijd die door Decouvreur
gesteld worden, m.n. of het dorp langs het meer, met zijn gewone huizen,
'één' blijft met de bergen, de bomen, de wolken en het meer waarin zij zich
weerspiegelen. Of kijken zij zich blind op het 'architecturaal object op
zich' wat Decouvreur verder 'de villa' noemt; de ... wanklank in deze
vrede. Wat een onnodig gekrijs'...
Deze vraag relateert de volgende van Decouvreur m.n. 'Is zij (de villa)
van een goede of slechte architect?'

Een architect is goed of slecht niet enkel in functie van het goede of
slechte architectuurobject, maar veeleer i.f.v. de kwaliteit van de
architectuur - als onderdeel - van het grotere socio-ruimtelijk of
landschappelijk geheel. Binnen dit ensemble kan en briljant
architectuurobject schadelijk zijn, maar kan een nederig huis briljant
zijn.

De metafysische omwenteling van de 18e eeuw heeft zo'n allesomvattende
verandering van de waarden veroorzaakt, dat daardoor onze leef- en
woonwereld ook fundamenteel veranderd werd. Sommigen vinden het
voortuitgang, anderen verarming en verschraling.

Vandaag wordt derhalve en terecht de vraag gesteld of wij nog langer de 18e
eeuwse cartesische oproep om 'meesters en heersers te worden van de
natuur' (hetgeen toch niet zo meevalt) moeten volgen, of indien wij niet
veeleer de wijsheid van de Griekse Stoïcijnen in eer moeten herstellen,
wanneer zij ons aanzetten om 'ons nederig te onderwerpen aan de wetten van
de natuur'.

Wat nu vandaag de 'ecologische bewustwording' genoemd wordt is uiteindelijk
niets meer dan de renaissance van dit stoïcijn en holistisch bewustzijn.
Een besef dat: 'alles met alles verbonden is' (Whitehead), de 'coherentie
van de natuur' essentieel is en de harmonie tussen de natuurlijke en de
gebouwde omgeving na te streven is.

De verplichte oproep van de 18e eeuw heeft de moderne wereld verrijkt met complexiteit en contradictie. Zij is ook de oorzaak van de 'gebroken eenheid', de gespletenheid, de disharmonie en het polysemisch denken, wat noodzakelijkerwijze tot de veelduidigheid van betekenissen en vormen geleid heeft.

Niet enkel de nostalgie naar de 'gebroken eenheid' (het dorp aan het meer), ook de wanhoop voor de chaos en de algehele vernietiging die volgen kan, hebben een broze en marginale beweging tot stand gebracht die streeft naar (nieuw) evenwicht, verbondenheid, coherentie, harmonie en continuïteit. Een harmonie in de continuïteit en de verscheidenheid.

Binnen dit perspectief lijkt het jagen op 'mode' en 'populariteit' binnen het deelgebied architectuur, dat deze broze en marginale weg niet zou volgen, een te esoterische en betrekkelijk zinloze berekening, waarvoor ik mij niet geroepen voel.

Mijn verdriet als architect ligt blijkbaar anders dan het verdriet van vele van mijn collega's.

Ik huil omdat architecten afwezig blijven op het podium van het maatschappelijk spanningsveld waar beslissingen over de toekomst van het leef- en woonmilieu genomen worden. Ik ontmoet zelden architecten binnen de schaarse studie- of beleidsgroepen die in Vlaanderen, Wallonië en Brussel zich bevragen over het milieu, de ruimtelijke ordening, het grondbeleid, het natuur- en bouwkundig erfgoed, de kwaliteit van de stedelijke- en verkeersruimte, etc. etc.

Intellectueel blijven architecten een zwakke groep. Weinigen participeren aan het debat. Concrete voorstellen ter verbetering zijn haast onbestaand. Weinigen weten hun architectuur-opties t.a.v. een maatschappij-visie juist te situeren, waardoor zij onbewust door de perfide mode van het 'uiterlijke beeld' ten dienste komen te staan van de economische macht en daardoor m.i. vaak langs de verkeerde kant verkeren.

Ook deze architectuur - of althans de zuiverste vorm ervan - bereikt ontegensprekelijk hoge toppen. Daardoor komen zij meestal aforistisch aan bod in de selecte wereld van de kunst en de kunstmarketing, de T.V.-kunstactualiteit, de kultuurbladzijden van de kranten en in gespecialiseerde tijdschriften etc. Veelal gaat het - noodzakelijkerwijze- over 'modieuze ismen', die daardoor noch het brede publiek, noch beleids mensen aanspreken.

Architectuur zal m.i. terug betekenis verwerven wanneer zij:

- a. haar maatschappelijke dimensie terug aanvaardt, en
- b. zich opstelt binnen het 'continuïteitsprincipe' van de stede en de geschiedenis van de mens.

Want er kan geen 'creativiteit' zijn, geen 'ver-beelding', geen 'vernieuwing' zonder het 'geheugen van de plek' te integreren in de toekomst. Deze bekommernis lijkt mij niet aanwezig binnen de huidige elite.

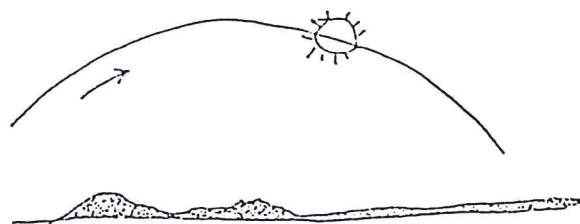
Ik blijf de visie van o.a. Albert Camus trouw waar hij schreef: "Chaque génération se sent appelée à changer le monde, la mienne sait qu'elle n'est pas appelée à le faire. Nous avons une tâche plus importante, nous devons éviter que le monde se détruise."

Of dit alléén maar in kleine kikkerpoelen kan gebeuren, met alléén maar één-soortige grote kikkers, is zeer de vraag.

Ik verkies het grote meer met vele soorten kleine kikkers van waaruit er hier en daar een grote naar ons overstijgt.

Jan Tanghe.

24 maart 1989.

archipel

VZW

ARCHIPEL PROGRAMMA tot juni 89

VR 21 APRIL 20.30
 MELNIKOV
 voordracht door GILBERT DECOUVREUR in T'Leerhuys,
 Groeninge Brugge

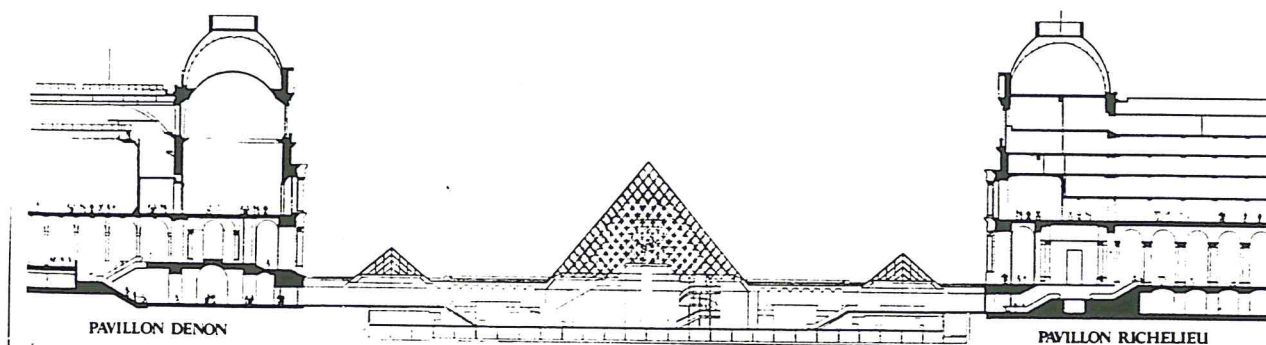
VR 5 MEI
ZA 6 MEI
ZO 7 MEI ARCHITEKTUURREIS PARIJS (volgeboekt)

VR 9 JUNI 20.30
 CHRISTIAN DE PORTZAMPARC (PARIS)
 voordracht over eigen werk
 in Desender Interieur Design, Rogierlaan Oostende

VR 16 JUNI 20.30
 STEFAAN BEEL
 voordracht over eigen werk
 in Spaarkrediet, Theaterplein, Brugge

Zoals je merkt is de voordracht van de internationaal gerenommeerde architect CHRISTIAN DE PORTZAMPARC op eigen verzoek van eind mei verschoven naar 9 juni.

Hierdoor komen 2 voordrachten kort na elkaar te liggen. Hou hiermee rekening.

5 - 6 - 7 MEI PARIJS

De inschrijvingen werden een echte overrompeling.

Meer dan honderd boekingen.

Vandaar dat we het deelnemersaantal verhoogd hebben door een tweede bus en een tweede hotel in te schakelen.

91 deelnemers kunnen de reis meemaken.

De laatst ingeschreven leden en de niet-leden moeten wij dus tot onze spijt ontgoochelen.

Wij hebben het maximum aan hotelkamers en bussen geboekt. (drie bussen zagen we niet meer zitten)

U wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van uw inschrijving en later van alle vertrekgegevens.

Het inmiddels iet geëvolueerde reisprogramma ziet er als volgt uit :

- 5 MEI :	- Marne la Vallée	
	. école E.S.I.E.E.	Berrault
	. opleidingscentrum BULL	Bonnier
	. Noisy le grand	Gonzales
	. complexe enfants	Bernard, Soler
	- La Villette	
	. folies	Tsumi
	. musée de sciences et de techniques	Fainsilber
	. cité de la musique	Portzamparc
	- woonwijk	Gaudin
	- cité Beauharnais	Colombier, Damon
	- Ministère de la Défence	Chemetov
- 6 MEI :	- Nanterre	
	. école de danse	Portzamparc
	. école d'architecture	
	- Tête Défence	Sprechelson
	- Louvre	Pei
	- Institut du monde Arabe	Nouvel...
	- Palais Omnisport	Andraut-Prouvé
	- Opéra	Ott
- 7 MEI :	- rue des hautes formes	Portzamparc
	- école d'architecture	Brullman
	- les colonnes	Bofill
	- parc Bagatelles	
	- villa Savoye	Le Corbusier
	- St.Denis	
	. woonproject	Ciriani
	. bourse du travail	Castro